

1

EN EL QUAL PHILEAS FOGG I ROSSINYOL S'ACCEPTEN RECÍPROCAMENT, L'UN COM A SENYOR, L'ALTRE COM A CRIAT

L'any 1872 a la casa que portava el número 7 de Saville-row, Burlington Gardens —casa on va morir Sheridan el 1814— hi vivia Phileas Fogg, squ.,* un dels membres més singulars i destacats del Reform-Club de Londres, encara que semblava que es dedicava a no fer res que pogués atreure l'atenció.

Un dels oradors més grans que honren Anglaterra va ser succeït, doncs, per aquell Phileas Fogg, personatge enigmàtic del qual no se sabia res, sinó que era un home molt elegant i un dels cavallers més esplèndids de l'alta societat anglesa.

Es deia que s'assemblava a Byron, però a un Byron amb bigotis i patilles, un Byron impassible, que hauria viscut mil anys sense envellir.

* Abreviatura de squire, terratinent amb determinades competències i pertanyent a la baixa noblesa. No hi ha equivalent en català.

Anglès sense cap mena de dubte, Phileas Fogg potser no era londinenc. No se l'havia vist mai a la Borsa, ni al Banc, ni en cap dels despatxos comercials de la City. Ni les dàrsenes ni els docs de Londres no havien rebut mai una nau que tingués per armador Phileas Fogg. Aquell *gentleman* no figurava en cap consell d'administració. El seu nom mai no havia ressonat en un col·legi d'advocats, ni al Temple, ni a Lincoln's-inn, ni a Gray's-inn. Mai no va pledejar a la cort del canceller, ni al Banc de la Reina, ni a l'organisme burocràtic, ni a la cort eclesiàstica. No era ni industrial, ni negociant, ni comerciant, ni agricultor. No formava part ni de l'*Institut reial de la Gran Bretanya*, ni de l'*Institut de Londres*, ni de l'*Institut dels Artesans*, ni de l'*Institut Russell*, ni de l'*Institut Literari de l'Oest*, ni de l'*Institut del Dret*, ni d'*aquella Institució de les Arts i de les Ciències Reunides*, establerta sota el patronatge directe de Sa Graciosa Majestat. No pertanyia, en fi, a cap de les nombroses societats que pul·lulen a la capital d'Anglaterra, des de la Societat de l'*Harmònica fins a la Societat Entomològica*, fundada principalment amb la finalitat de destruir els insectes nocius.

Phileas Fogg era membre del Reform-Club, i prou!

A aquell qui s'estranyés que un *gentleman* tan misteriós comptés entre els membres d'aquella honorable associació, se li respondrà que hi entrà per la recomanació dels senyors Baring, germans, al banc dels quals posseïa un crèdit obert. D'aquí provenia una certa «aparença», deguda al fet que els seus xecs eren pagats regularment a la vista pel saldo del seu compte corrent invariablement creditor.

Era ric, aquest Phileas Fogg? Incontestablement. Però, com havia fet fortuna, era una cosa que no podien dir ni els

més ben informats, i el senyor Fogg era l'últim a qui convenia adreçar-se per saber-ho. En tot cas, no era pas pròdig, però tampoc no era avar, ja que arreu on mancava un suport per a una cosa noble, útil o generosa, ell l'hi aportava silenciosament i fins i tot anònimament.

En suma, res no hi havia de menys comunicatiu que aquell cavaller. Parlava tan poc com era possible i semblava tan misteriós com silenciós era. Tanmateix, la seva vida transcorria al dia, per bé que sempre feia tan matemàticament la mateixa cosa, que la imaginació, descontenta, buscava més enllà.

Havia viatjat? Era probable, ja que ningú no coneixia millor que ell el mapamundi. No existia un indret tan allunyat del qual no semblés tenir un coneixement especial. Algunes vegades, encara que amb pocs mots, breus i clars, corregia les mil enraonies que circulaven en el club a propòsit de viatgers perduts o extraviats; n'indicava les veritables probabilitats i les seves paraules eren considerades sovint com a inspirades per una segona visió, de tal manera que l'esdeveniment real acabava sempre per justificar-les. Era un home que devia haver viatjat pertot arreu —si més no, en esperit.

El que era cert, tanmateix, és que des de feia molts anys Phileas Fogg no havia abandonat Londres. Els qui tenien l'honor de conèixer-lo una mica més que els altres donaven testimoni que —excepte el camí directe que recorria cada dia per anar de casa seva al club— ningú no podia pretendre d'haver-lo vist mai en un altre lloc. El seu únic passatemps era llegir els diaris i jugar al *whist*. En aquell lloc de silenci, tan ben apropiat a la seva naturalesa, guanyava sovint, però els seus guanys mai no entraven a la seva bossa i figuraven com una suma important al seu pressupost de caritat. D'altra banda, cal remarcar-ho, el

senyor Fogg jugava evidentment per jugar, no pas per guanyar. El joc era per a ell un combat, una lluita contra una dificultat, per bé que una lluita sense moviment, sense desplaçament, sense fatiga, i allò s'avenia amb el seu caràcter.

No es coneixia de Phileas Fogg ni dona ni fills —cosa que pot passar a les persones més honestes—, ni parents ni amics —cosa que és més rara, veritablement—. Phileas Fogg vivia sol a la seva casa de Saville-row, on no penetrava ningú. Del seu interior, mai no se'n feia problema. Un sol criat bastava per servir-lo. Com que esmorzava i dinava al club a hores cronomètricament determinades, en la mateixa sala, en la mateixa taula, sense tractar mai amb els seus col·legues ni invitar cap estranger, només tornava a casa seva per ficar-se al llit, a mitjanit justa, sense usar mai cap d'aquelles cambres confortables que el Reform-Club té a la disposició dels membres del cercle. De les vint-i-quatre hores del dia, en passava deu al seu domicili, sigui per dormir, sigui per ocupar-se del seu aspecte. Si passejava, era invariablement, amb un pas igual, al vestíbul amb parquet de marqueteria, o per la galeria circular, damunt de la qual s'arrodonia una volta de vidres blaus, que sostenien vint columnes jòniques de pòrfir vermell. Si dinava o esmorzava, eren les cuines, el rebost, la peixateria i la lleteria del club els que fornien la seva taula de les suculentos reserves que tenien; eren els criats del club, greus personatges amb vestit negre, calçats amb sabates amb soles de baieta, els qui el servien en una porcellana especial i sobre unes tovalles admirables de tela de Saxònia; eren els cristalls de formes perfectes del club els que contenien el seu *sherry*, el seu porto o el seu claret barrejat amb canyella, amb adiant o amb cínamom; era, en fi, el gel del club —gel vingut en

grans recipients dels llacs d'Amèrica— el que mantenia les seves begudes en un estat satisfactori de frescor.

Si viure en aquestes condicions equival a ser un excèntric, cal convenir que l'excentricitat és cosa bona!

La casa de Saville-row, sense ser sumptuosa, era recomanable per un confort extrem. D'altra banda, amb els costums invariables del seu llogater, el servei es reduïa a poc. Tanmateix, Phileas Fogg exigia del seu únic criat una puntualitat i una regularitat extraordinàries. Aquell mateix dia, 2 d'octubre, Phileas Fogg havia acomiadat James Forster —aquest noi s'havia demostrat culpable pel fet d'haver-li portat l'aigua d'afaitar-se a vuitanta-quatre graus Fahrenheit en lloc de vuitanta-sis— i esperava el seu successor, que havia de presentar-se entre les onze i dos quarts de dotze.

Phileas Fogg, rectament assegut a la seva cadira de braços, amb els peus acostats com els d'un soldat en una parada militar, les mans recolzades sobre els genolls, el cos dret, el cap ben alt, mirava com marxava l'agulla del pèndol —aparell complicat que indicava les hores, els minuts, els segons, els dies, les dates i l'any—. Quan toquessin dos quarts de dotze, el senyor Fogg, seguint el seu costum quotidià, havia d'abandonar la casa i anar-se'n al Reform-Club.

En aquell moment, algú va trucar a la porta del petit saló en el qual es trobava Phileas Fogg.

James Forster, l'acomiadat, va obrir.

—El nou criat —va dir.

Un jove d'una trentena d'anys va aparèixer al llindar i va saludar.

—Sou francès i us anomeneu John? —li va preguntar Phileas Fogg.